

Onderwerp: Opclassificatie
Jaar/nummer: 2023
In behandeling bij: Wethouder Van Essen

Voorstel

1. Een verzoek indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Fryslân om de gemeente Terschelling met ingang van 1 januari 2024 wederom voor een periode van 6 jaren in te delen in klasse 2 voor wat betreft de bezoldiging van de burgemeester en de wethouders.
2. Het college van Burgemeester en Wethouders te machtigen het verzoek als bedoeld in lid 1 in te dienen.

Samenvatting

Op 1 januari 2024 loopt de huidige opclassificatie van de gemeente Terschelling af. Deze opclassificatie houdt in dat de bezoldiging en de vergoedingen van de burgemeester en wethouders afgeleid worden van 1 inwonersklasse hoger dan de klasse waarin de gemeente Terschelling feitelijk op grond van haar aantal inwoners ingedeeld is. Concreet betekent dit een aanvraag voor indeling in inwonersklasse 2: 8.001 – 14.000 inwoners. Terschelling heeft ongeveer 4.960 inwoners.

Toelichting

Nu is het de vraag of het college van de gemeente Terschelling, dan wel de gemeenteraad van Terschelling een verzoek wil doen tot indeling in klasse 2.

Historie

In 2017 heeft het college als gemachtigde van de gemeenteraad een verzoek ingediend bij het college van Gedeputeerde Staten van Fryslân tot indeling in klasse 2. Op grond van bijzondere omstandigheden kan de provincie, gehoord de gemeenteraad, de gemeente in een hogere klasse indelen. Het ingediende verzoek is gehonoreerd. Gedeputeerde Staten waren het eens met de bijzondere omstandigheden en besloten de gemeente Terschelling per 1 januari 2018 voor de periode tot 1 januari 2024 in te delen in klasse 2.

In de loop van 2023 moet er een verzoek ingediend worden voor de opclassificatie voor de periode vanaf 1 januari 2024 en voor het nieuwe tijdvak.

Belang voor toerisme/samenleving/economie

Een aantal aspecten hierbij zijn van belang:

1. Met terugwerkende kracht tot 1 januari 2009 zijn de kleinste drie inwonersklassen samengevoegd tot één inwonersklasse, namelijk één klasse van 0 tot en met 8.000 inwoners. Dit betekent dat er in beginsel voor de

bezoldiging van politieke ambtsdragers geen onderscheid meer is tussen de kleinere (Schiermonnikoog en Vlieland) en de wat grotere (Ameland en Terschelling) Friese Waddeneilanden. Dat onderscheid was er tot 1 januari 2009 wel.

2. Op dit moment is het zo dat alle Waddeneilanden een opclassificatie hebben met 1 klasse. Texel heeft (net) iets minder dan 14.000 inwoners (13.687), maar is toch ingedeeld in klasse 3. De andere vier eilanden zijn allemaal geplaatst in klasse 2, de klasse van 8.000-14.000 inwoners. Het aantal inwoners varieert van circa 943 (Schiermonnikoog) tot circa 4.960 (Terschelling)
3. De bijzondere omstandigheden voor de opclassificatie van Terschelling zijn: eilandsituatie / geïsoleerde ligging, recreatieve functie en een breed en kwalitatief hoogwaardig voorzieningenniveau, een hoger feitelijk aantal verblijvenden op het eiland en nationale en internationale richtlijnen vanwege de ligging in het Waddengebied. Het eiland is qua infrastructuur, milieubeheer en ambtelijke ondersteuning daarmee ingericht op een grotere schaal dan gebruikelijk op grond van de klasse indeling. Dat geeft overeenkomstig een grotere bestuurlijke verantwoordelijkheid.
4. Alle aanwezigen op het eiland maken gebruik van de gemeentelijke voorzieningen. Die voorzieningen moeten niet alleen ingericht en ontwikkeld worden op een grotere schaal, denk aan straten, wegen, voetpaden en fietsroutes, maar moeten ook onderhouden worden. Daarnaast is er nog de problematiek rondom verwerking van vuilnis en afvalwater die met de vele toeristen groter is dan onze formele schaalgrootte zou doen vermoeden. Ten slotte hebben we voorzieningen als een zwembad, sport- en spelmogelijkheden en een bibliotheek die alle groter zijn dan bij een gemiddelde gemeente met een gelijkwaardig inwonersaantal.
5. Als eiland is Terschelling, zeker in de nachtelijke uren, minder goed bereikbaar bij calamiteiten en incidenten. Er zijn qua materiaal, materieel, maar ook qua menskracht en bestuurlijke bereikbaarheid voor de openbare orde en veiligheid voorzieningen en waarborgen ingericht om adequaat in te kunnen spelen op alle soorten calamiteiten en incidenten. Voor huisvuilinzameling, groen- en milieubeheer is Terschelling voornamelijk aangewezen op eigen uitvoering. Wij faciliteren voor onze inwoners zelf een scholengemeenschap voor voortgezet onderwijs, diverse scholen in het primair onderwijs, zowel openbaar, bijzonder als speciaal, en een verpleeg- en verzorgingstehuis. Meestal zijn er bij gemeenten met gelijke omvang gespecialiseerde intergemeentelijke samenwerkingsverbanden opgericht die regionaal opereren. Dat heeft Terschelling niet. Met gemeenten aan de overkant en met de andere Waddeneilanden werkt de gemeente samen waar mogelijk. Tegelijkertijd is samenwerking ook tijdrovend en daarmee kostenverhogend gezien de eilandpositie. Daarom beschikken wij zelf over veel diensten.
6. Het bestuur van de gemeente Terschelling heeft ten slotte rekening te houden met unieke beleidsmatige uitdagingen, bijzondere wet- en regelgeving en afstemming tussen verschillende sectoren. Onze economische structuur is grotendeels gericht op recreatie, toerisme en dienstverlening, maar kent spanningsvelden met andere sectoren zoals de agrarische-, bouw-, handel- en zeevaartsector. We zien ons geconfronteerd met een steeds krapere en eenzijdige arbeidsmarkt al dan niet in relatie tot de woningmarkt en we moeten rekening houden met internationale richtlijnen met betrekking tot het waddengebied en natuurgebieden. Kortom voldoende bestuurlijke uitdagingen.
7. Bij werving, benoeming en behoud van politieke ambtsdragers is het salarisoniveau tot nu toe geen onoverkomelijk probleem gebleken. Een hogere klasse indeling kan de aantrekkelijkheid van de gemeente Terschelling als

organisatie vergroten, waardoor werving en behoud van personeel gemakkelijker zal zijn.

8. Het loongebouw van de gemeentelijke organisatie is opgebouwd op basis van de klasseindeling van de gemeente mét opclassificatie. Voor het aantrekken en behouden van goed gekwalificeerd personeel, hetgeen op een eiland moeilijker ligt, is het minimaal noodzakelijk een redelijk loon(gebouw) te bieden.
9. De uitkering in het gemeentefonds is *niet* gekoppeld aan een verhoogde klasse-indeling. Dit betekent dat extra kosten van een verdere opclassificatie zelf bekostigd moet worden door de gemeente Terschelling. Dit betekent dat er bezuinigingen moeten worden doorgevoerd, dan wel lasten voor burgers moeten worden verhoogd. Een verdere opclassificatie kan ook opwaartse gevolgen hebben voor de beloning en loonkosten in de ambtelijke organisatie. Een grove berekening (uitgaande van ca. € 300,- per persoon per maand) laat zien dat dan om ruim € 500.000,- op jaarbasis gaat.
10. De gemeente Texel heeft zich eind 2019 de vraag gesteld een hogere opclassificatie te bewerkstelligen. Texel heeft bijna 14.000 inwoners (13.687) en is ingedeeld in klasse 3. Vanwege de redenen als bedoeld in lid 5, heeft de gemeente Texel dit niet gedaan. Als gevolg daarvan zou de gemeente Terschelling bij een opclassificatie met nog een klasse in dezelfde klasse als Texel terecht komen, terwijl Texel bijna 10.000 inwoners meer heeft.
11. De gemeente Ameland heeft er in 2023 eveneens voor gekozen een verzoek in te dienen tot handhaving van de huidige opclassificatie van klasse 1 naar klasse 2.
12. De gemeente Terschelling heeft in 2022 439.560 toeristische veerdienst overzettingen gehad. Dit is nog exclusief het aantal bezoekers via charter en zeilvloot.
13. Het toeristisch seizoen beperkt zich al meerdere jaren niet meer alleen in schoolvakanties, maar beslaat inmiddels bijna het gehele jaar.

Alles overwegende wordt voorgesteld een verzoek in te dienen bij de Provincie Friesland tot opclassificatie voor de volgende periode van 6 jaren met 1 klasse naar klasse 2 voor de vaststelling van de hoogte van de bezoldiging voor politieke ambtsdragers.

Juridische gevolgen/fatale termijnen/handhaving

In dit dossier zijn er twee alternatieven.

1. Huidige toekenning laten verlopen
Geen verzoek indienen, de huidige opclassificatie laten verlopen zodat de bezoldiging van de politieke ambtsdragers wordt berekend naar de indeling in de feitelijke inwonersklasse van de gemeente Terschelling, te weten klasse 1, 0 - 8001 inwoners op grond van het aantal inwoners (4960, peildatum 1 januari 2023).
2. Verzoek tot opclassificatie ophogen naar 2 gemeenteklassen
Overwogen kan worden om aan Gedeputeerde Staten te vragen om de opclassificatie te verhogen van 1 naar 2 klassen hoger dan de formele klasse, te weten naar klasse 3, 14.001 tot 24.000 inwoners. Argument daarvoor kan zijn het aantal verblijvende mensen op het eiland gedurende het kalenderjaar. Het toeristenseizoen breidt steeds meer uit. Er zijn – naast overnachtingen in de jachthavens- maximaal 20.500 bedden voor

toeristen. Samen met de inwoners draagt het gemeentebestuur daarmee bestuurlijke verantwoordelijkheid voor ruim 25.000 mensen.

Analyse van de alternatieven

Geadviseerd word de geschetste alternatieven te onderkennen maar niet te omarmen.

Alternatief 1 doet geen recht aan de beloning in relatie tot de bestuurlijke verantwoordelijkheid, die zeker groter is in vergelijking met gemeenten met evenveel inwoners. Het risico dat bestuurders afhaken wegens terugval in inkomen en daarmee onvoldoende beloning ervaren is aanwezig. Daarnaast verstoort het wegvallen van de opclassificatie het huidige loongebouw (van bestuur ten opzichte van) de gemeente dat ook gebaseerd is op een gemeente met opclassificatie. Bij een lagere indeling vallen burgemeester en wethouders namelijk een gemeenteklasse terug en de ambtelijke organisatie zal op termijn daarmee ook gedeeltelijk lager ingeschaald worden. Het doorvoeren van een lager loongebouw is echter niet direct financieel aantrekkelijk omdat de gemeente gehouden is aan garantie(salarissen). Pas op langere termijn (10 jaar+) kunnen echt lagere loonkosten van ambtenaren ingeboekt worden omdat pas bij natuurlijk verloop nieuwe medewerkers lager ingeschaald kunnen worden. Alternatief 1 verstoort tevens de bestuurlijke beloning en het loongebouw van de gemeente Terschelling ten opzichte van de andere waddengemeenten en toeristische (kust)gemeenten. Deze zijn namelijk wel opgeclassificeerd.

Alternatief 2 kent het nadeel dat de uitkering vanuit het gemeentefonds niet gekoppeld is aan de verhoogde klasse-indeling. De (extra) kosten van een dubbele opclassificatie (als de provincie dat al ondersteund) moet de gemeente Terschelling zelf dragen. Extra bezuinigingen of verhogen van lasten voor burgers is daarom bij deze optie noodzakelijk. Verhoging van gemeentelijke lasten of verdergaande bezuinigingen is voor bezoekers, bedrijven en instellingen politiek/bestuurlijk in deze tijd geen aantrekkelijke optie als blijkt dat deze baten alleen ten gunste komen van de bestuurders en ambtenaren zelf. De opwaartse lijn van het loongebouw geeft overigens wel impuls aan moeilijk vervulbare vacatures. In de tijd van een sterk concurrerende arbeidsmarkt is een hoger loongebouw een aantrekkelijke arbeidsvoorwaarde.

Gedeputeerde Staten

Toestemming van Gedeputeerde Staten is noodzakelijk voor het doorvoeren van de opclassificatie. Artikel 3.4 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers zegt dat GS – de gemeenteraad gehoord – een gemeente voor een bepaald tijdvak in een hogere klasse kan plaatsen dan die waartoe zij op grond van haar aantal inwoners behoort. Een eventuele afwijzing van GS staat via de geëigende procedure open voor bezwaar en (administratief) beroep.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, artikel 3.2 jo. 3.4.

Financiële/personele/organisatorische gevolgen

Er worden op dit moment kosten gemaakt in het kader van die opclassificatie en die kosten zijn verwerkt in de meerjarenbegroting. Zoals aangegeven onder de aspecten is de uitkering in het gemeentefonds *niet* gekoppeld aan een verhoogde klasse-indeling. Dit betekent dat extra kosten van een verdere opclassificatie dan

de huidige opclassificatie van 1 naar 2 zelf bekostigd moet worden door de gemeente Terschelling. Wanneer gekozen wordt voor een verzoek tot opclassificatie met 2 klassen, naar klasse 3, dan betekent dit dat er bezuinigingen moeten worden doorgevoerd, dan wel lasten voor burgers moeten worden verhoogd. Een verdere opclassificatie kan ook opwaartse gevolgen hebben voor de beloning en loonkosten in de ambtelijke organisatie. Een grove berekening (uitgaande van ca. € 300,- per persoon per maand) laat zien dat dan om ruim € 500.000,- op jaarbasis gaat. Het loongebouw van de gemeentelijke organisatie is namelijk opgebouwd op basis van de klasseindeling van de gemeente mét opclassificatie. Voor het aantrekken en behouden van goed gekwalificeerd personeel, hetgeen op een eiland moeilijker ligt, is het minimaal noodzakelijk een redelijk loon(gebouw) te bieden.

De klasse indeling voor burgemeester en wethouders en raadsleden ziet er als volgt uit:

Inwonerklasse	Inwonertal
1	Tot en met 8.000
2	8.001-14.000
3	14.001-24.000
4	24.001-40.000
5	40.001-60.000
6	60.001-100.000

Het vorige verzoek tot opclassificatie van 6 jaar geleden was ook nog van invloed op de vergoeding van raads- en commissieleden. In het verleden ontvingen ook raads- en commissieleden een hogere vergoeding vanwege opclassificatie. Sinds juli 2019 is de hoogte van de vergoeding van raads- en commissieleden van de gemeente klassen 1 tot en met 4 generiek verhoogd naar klasse 4, waarmee deze qua vergoeding automatisch opgeclassificeerd zijn.

Communicatie/interactiviteit

Nadat u een besluit heeft genomen, wordt door het college een verzoek bij het College van Gedeputeerde Staten in Fryslân ingediend.

Advies van de raadscommissie

-

Ter inzage liggende stukken

-

Datum behandeling in B&W + ondertekening

Terschelling, 29 augustus 2023

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Terschelling,

H.M. de Jong,
secretaris/directeur

C.M. van de Pol,
burgemeester